

пераклады

пераклады

Іван Драч

...Пахавайце мяне ў Цялежынцах.

Не памру там ніколі я...

Душа

Мадонна з Хрэшчаціка

У займішчы хрэшчаціцкага дня
Ішла ты босай, панна Кацярына,
Бунт Рубенса з кірылаўскага дна,
Ня ішла – ляцела над зямлёй парыўна.

Жахаліся прахожыя наўкол,
Бо ляльку ты у транты заматала,
Бо горкім тваё стала малако,
Бо скрэзь і ўсюды месца было мала.

Пераклад
з украінскай –
Эдуарда
АКУЛІНА.

Няўжо ад помсты вочы зіхацяць?
За муکі ненароджанага сына?!

Праклёнам вусны чорныя кіпяць,
Няўжо праклён – ратунак твой адзіны?

Каму ты будзеш помсьціць? Можа мне?
 Чаму душа зрабілася пустою?
 Настоеная, бы на палыне,
 Сусыпензія вар'яцкага настою?!

Ці той, хто вінны, сам сабой згарыць –
 З тваіх вачэй агню яму даволі?!
 А кроў з души параненай цурчыць,
 А гул крыві пякельна-неспатольны.

Ты – збажаволіла. З ашмоцьця ляльку ты
 Нясеш – куды? Хіба ў псіхіяtryчку?!!
 Цябе – знайсьці, ад пекла зъберагчы!
 А ты, бы ў пекла, ўцекла ў электрычку.

Трымаеш мёртвы скрутак на руках.
 Чаму ж так грудзі спалена разбухлі,
 Чаму так вусны съпекліся ў кутках –
 На вогненным запаленыя куфлі?!

Які напой ты ў травень той піла,
 Калі пад сэрцам сына ты насіла,
 Ад Ірада сябе не зберагла –
 Нячыстая згубіла цябе сіла?!

А хустка зьблілася на беднай галаве, —
 Што лысінау съвеціш, Божа Маці...
 Твой босы сълед ясьненца ў траве,
 Які баюся й подыхам спужаць я.

Да вытокай

Мяне няма там –
 толькі скрэзь вакно
 Заходзіць сонца, як жывая рана,
 І шорсткае матуліна радно
 Гарыць абстрактным тварам
 Мандрыяна.

Яно сабе ляжыць на тапчане,
 Цяжкое й грубае
 ў съвітальных зіхатушках,
 А на вакне, пахрышчаным вакне,
 Сканалі ў танцы залатым
 жар-птушкі.
 Тут не было гадзінніка даўно,
 І толькі на цыбулі –
 безыліч стрэлак.

Я пачынаюся адтуль, дзе бель-радно
 Мяне абстрактам матчыным сустрэла.
 Тут дасыпявае ціша пакрыёма, колас
 ледзьве
 аб колас вусам водзіць, і калі ёсьць сэрца
 пад

рукою – трымай жар-птушку, бо зъляціць
і зынікне ў небе.

А сонца перасігвае праз тын,
А ў сонца хмара – срэбнае
крамсала,
Загоны залачоных цыбулін
Наўлежачкі пад ложкам
партызаняць.
Сам нож гарыць у кошыку з лазы,
Аголены да праведнае солі...
Вунь-вунь –
хмурын зіхлівы кармазін
То вераб’і — ў зялёным лёдастое.

Тут каларатурнае сапрана з лёгкасцю
завецца
сакатаньнем белай куркі – заляцаецца да
галгана, ды яшчэ й Бах – імператар аргана
—
зводзіцца над балбатаньнем
з рэпродуктара –
зводзіцца тайнаю егіпецкаю, белы парык
выглядвае з-за піраміды Хеопса, то бацька
сядзіць у фуфайцы ды лежанцы грае, то
маці
сядзіць на лаве, паточанай шашалем,
і голкаю ловіць сонца на рушнікі, вецер
такі на двары, ціша такая наўкола, кацяня
дрэмле, і калі ёсьць сэрца –
трымай гэту птушку,
бо паляціць і зынікне ў небе...

Ужо коцяцца хвалі строф,
Ужо б’юцца аб бераг грудзей,
Ужо з прыскам шалее парода,
Ужо клёкат свой чорны съпявает...
Тут бацька, як Бог Саваоф,
Спачывае на сёмы дзень,
І маці, як маці-прырода,
Ніколі не спачывае.
І я тут крылаты госьць,
Прысяду край цішы – скраю –
І зноўку наўчуся хадзіць я,
Адбіўшыся маміных рук:
Адчуваю такую мілосць,
Вір такі ў сабе адчуваю,
Што нясьветам тым ненасытны,
Съмлюся з усіх разлук...
А хто ім наўсур’ёз
Сплаціць за чорныя ночы?
І душа мая поўная сылёз
Па самыя-самыя вочы...

БАЛАДА ЗАЛАТОЙ ЦЫБУЛІ

*Звычайная цыбуліна –
заранка згаладалых.*

Пабла Неруда.

Яна скідае сваё залатое футра,
Яна скідае свой залаты зіхатлівы швэдар,
Яна скідае сваю залацісенькую міні-лушпінку
І, аголеная, белая, плача ад згвалтаванай цноты,
Яна – залатая Цыбулінка з мамінага гароду,
Яна залатая Жрыца з храму Таямніцы быцьця,
Скамечаная ў залаты кулачок пералякую...

* * *

Калі на волю душу адпускаеш,
Нібы малое на луг ягня,
Калі пяшчотна яе кранаеш,
Душа назад не ідзе ніяк.

Хай раскашуе. Знаць ёсьць патрэба
Самоту зьведаць як сълед съпярша.
Пасъля дай долю ёй. На паўнеба.
Ёй шмат патрэбна. Яна – душа.

Мара ідыёта

Мужчыны
Съпяць
Чатыры гадзіны
А жанчыны і ідыёты
Пяць
Съпяць
Так сказаў
знакаміты таць
Банапарт
Сказаў
Як звязаў
Хіба сном
У чатыры гадзіны
Пацьверджу годнасць мужчыны
Ды ёсьць найрайская работа
Мроіць
Пра сон ідыёта.

Бас і плач

Той чмель – мужчына з аксамітным басам,
А як ён плача, як яго бярэш
За галаву, каб выпускіць тым часам
Яго з павучых д'ябалскіх мярэж.

I – каб ня ўджаліў... Хай гудзе натхнёна.
I хай нясе шаляпінскі свой бас!
А плахаў, як пакрыўджаны дзіцёнак,
I да мяне. I да ўсіх да вас!

Дзе ў нас сядзіць, такі маленькі, плач той,
Дзе ў нас чмяліцца лёсу жарало,
Калі ідзем па лініі ледзь бачнай
Свайго жыцця, а бас – на ўсё сяло!
Дзе пераход між плачам тым і басам,
Бас пэўнасці, дзе перарвецца ў плач,
Калі мы сыйдзем за няшчадным часам
У павуцінне зрываў і няудач?!

* * *

Украіна капае гароды,
Пражыве можа век, можа год...
А, як толькі дзяржаву народзіць,—
Тады й неба спатрэбіцца ёй.

Украіна капае гароды.
Каля іх пражывуць гарады.
Украіна гарэ і скародзіць,
Хто б што ў брэхнях не нагарадзіў.

Украіна капае гароды.
Сам пабачыў. А можа прысьніў
Шахтаў пекла, съвітанкаў усходы
І фіялковых плёсаў разыліў.

Украіна капае гароды.
Украіна – вялікі гарод.
Не чакае сабе ўзнагароды
Мой вялікі гародны Народ!..

* * *

Пахавайце мяне ў Цялежынцах,
Дзе бясьсъмертнікам лог цвіце,
Дзе лясы ад красы кунежацца
І дзе Роська, мой Сыцікс, плыве.

Пахавайце мяне ў Цялежынцах –
Не люблю я сталічны тлум.
У Цялежынцахnoch мярэжыцца
У сяйве летуцэнных дум.

У Цялежынцах съвет мой плешчацца,
Съпей вады, пералівы слоў.
Птушка ў небе і зъвер на лежбішчы
Мяне прагнуць там сто вякоў.

Мкнуць ракеты, вазы бянтэжачы,—
У чаканьні нямым зямля.
Пахавайце мяне ў Цялежынцах.
Не памру там ніколі я...
